

Modře označené štítky znamenají,
že není zaplacené předplatné!
Předplatné na jeden rok je
32,90+ 2,10 (GST) = 35 kan. dolarů
Cena 1.41 + 0.09 (GST) = 1.50 dolaru.

Agreement # 40005374/ Registration # 09089

Datum, dokdy jsou
noviny předplacené,
je v pravém horním
rohu štítku!

J Time
Committed
Á délai
convenu

Telefon: 416/530-4222
Fax: 416/530-0069
E-mail: abe@zpravy.ca
abe@satellite1-416.com

ČESKOSLOVENSKÝ ČTRNÁCTIDENÍK - CZECHOSLOVAK BI-WEEKLY

No. 6.

(381.)

Vol. 17.

satellite 1-416

Thursday,

March 22,

2007

Published by ABE, P. O. Box 176, Station „E“, Toronto, Ontario, Canada M6H 4E2

www.satellite1-416.com nebo www.zpravy.org nebo www.zpravy.ca

Když Stvoření fušuje do díla Stvořitele...

Jeden zpěvák, kterého mám docela rád si kdysi v šedesátých letech na jevišti zavtipkoval, že jestliže Bůh stvořil člověka k obrazu svému, že se mu něco nepovedlo. Bratři Čapkové si před osmdesáti léty položili jinou otázku, jak to dopadne, když člověk převezme roli Stvořitele. Do jaké míry byli oba bratři vždy zajedno a do jaké míry se nacházeli na opačném okraji názorového spektra, lze těžko rozhodnout. Skutečností je, že hru *Adam Stvořitel* narodil od jiných her, které napsal většinou pouze Karel, napsali dohromady a zřejmě psali svým svérázným způsobem „na střídačku“. To jest chvíli jeden, pak to druhý opravil a pokračoval. Následoval s korekturami autor první části a připojil dalších několik stránek... Zatímco starší Josef se vyznačoval tím, že nejen psal, ale vynikl i jako malíř, Karel Čapek se věnoval hlavně žurnalistice. Jejich nejznámější společnou divadelní hrou je asi *Ze života hmyzu*. Méně známou a poslední společnou hrou obou bratří je *Adam Stvořitel* z roku 1927.

U Karla Čapka je patrný vnitřní filosofický boj, což je vidět na zcela odlišných hrách *Bílá nemoc* a *Matka*. Sám osobně považuje za nejlepší hru *R. U. R.* Zatímco zedník Alquist v *R. U. R.* se dostane k roli stvořitele jaksi nedopatřením a je pouze jakýmsi pokorným asistentem při novém stvoření, *Adam Stvořitel* vyniká destruktivní arogancí. Přiznám se, že mne výběr této málo známé hry bratří Čapků do repertoáru Nového divadla zaskočil a zároveň mile překvapil. Režisér Pavel Král oslavil nedávno sedmdesátku, ke které mu dodatečně blahopřejme, přesto jsme se neubránili mu položit při přestávce během zkoušky v hale kostela svatého Pavla několik otázek.

PAVEL KRÁL PŘI ZKOUŠCE HRY ADAM STVOŘITEL

ABE: Vidíš spojitost mezi biblickou První knihou Mojžíšovou (Genesis), která pojednává o stvoření světa a Čapkovou hrou?

PK: Nejsem odborníkem na Bibli, ale hra mně připadá geniální, protože jsou zde dějiny světa. Je zde pochybování o Boží prozřetelnosti a Adam je představitelem anarchie, popírá moudrost Boží. Bůh to vše udělal blbě, ale když má sám začít tvořit, tak najednou vše dopadá jinak. Proto to také končí tím, že Bůh říká: „Adame, ty to tak necháš!“ Adam se omlouvá: „Promiň Bože, já jsem to tak nemyslel!“ A Bůh v nekonečné dobrotě říká: „Já vím!“

ABE: Otázka stvoření není pouze v této hře, ale i třeba v *R. U. R.* Vidíš tam nějakou návaznost?

PK: Já si myslím, že je to nezávislé. Nutno říci, že všechny tyto hry, včetně *Války s mloky* jsou science fiction, které se plní. Geniálnost Čapka je v tom, že ještě před objevením atomové energie věděl, že někdo objeví něco strašného. Čapek prostřednictvím Adama říká: Tvořit je obrovská zodpovědnost. Tvorbou je možné svět i zničit.

ABE: Nejedná se o známou hru, mohl bys něco říci k jejímu vzniku?

PK: Skutečně to není známá hra. Byla realizována celkem třikrát. Poprvé v Národním divadle v roce 1927, kde měla celkem asi šestatřicet repríz. Tehdy se setkala s rozpačitou reakcí. Někteří kritici byli nadšeni, jiným se nelíbila. Čapek byl jeden z autorů, který se odvážil dát do své hry Boha, tomu se každý dramatik pokud možno vyhнул. To se nelíbilo, jak nacistům, už jen proto, že to byl Čapek, ale ani komunistům. Jelikož se neuváděla u nás, nehrála se ani nikde na světě.

ABE: Někáká hra od Čapka už byla delší dobu ve vzduchu. Proč jsi se ale rozhodl pro tuto hru?

PK: Abych řekl pravdu, tak podnětem bylo, že se předchozí hra Nového divadla *Lucerna* líbila. Tak při rozhodování hrálo roli to, že by se měla opět hrát česká klasika, od toho tady jsme. Hledal jsem a napadl mne Čapek. *Matka* je vážné drama, ale lidi mají rádi trochu legrace. Objevil jsem, že Čapkové napsali také jednu grotesku, i když jsou tam závažné myšlenky. Je tam nádherná čeština a navíc je tam velice závažné téma. Tak jsem se do toho pustil. Divadla se této hře vyhýbají pro náročnost a pro délku. To jsem musel zkrátit, ale snažil jsem se zachovat posloupnost a smysl hry. Pouze jsem vynechal některé úvahy. Takže to bude trvat asi dvě hodiny místo čtyř.

ABE: Nevstoupil jsi tak trochu na tenký led? V minulosti Nové divadlo častokrát uvádělo hry, které byly uvedené jinde, teď jste žádný vzor neměli...

PK: Tohle je zcela nová hra, mám za sebou téměř padesát představení, takže mám nějaké zkušenosti, navíc jsem viděl práci významných režisérů v Praze. Nepokládám se za žádného velkého režiséra a tak se při této hře řídím hlavně citem. Snažím se přesvědčit lidi, aby to vzali zodpovědně a myslím si, že to tak skutečně vzali.

ABE: Nemáš strach?

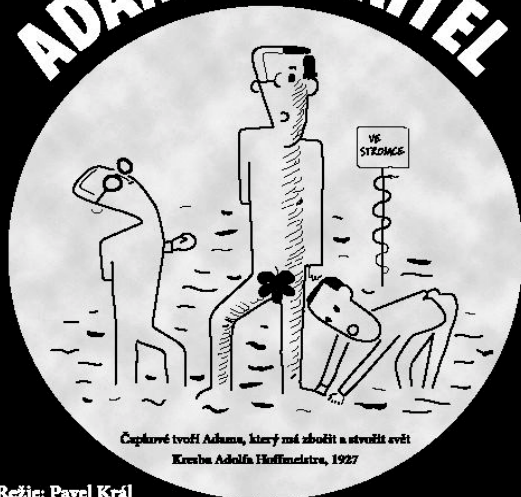
PK: Mám, hroznej strach a trému, protože když se to nepovede, tak se to nepovede...

Nezbývá než popřát Pavlovi Královi a ND, aby se představení, které není jednoduché skutečně povedlo. Vždyť jen pohled na jednu zkoušku ukazuje, kolik je za celou hrou tvrdé dřiny.

Aleš Březina

NOVÉ DIVADLO V TORONTĚ UVADÍ
FANTASTICKOU KOMEDII BRATŘÍ ČAPKŮ

ADAM STVOŘITEL

Čapkové tvoří Adama, který má zbožít a stvořit svět
Kresba Adolfa Hoffmestera, 1927

Režie: Pavel Král
Produkce: Dáňa Beláčiková

Pátek 30. března 2007 8 hod.
Sobota 31. března 2007 4 a 8 hod.
Neděle 1. dubna 2007 4 hod.

Rezervace: (416) 363-7686 (den) • (416) 463-3182 (večer)
nebo kdykoliv na adrese: nove.divadlo@sympatico.ca

Joseph Workman Auditorium • 1001 Queen Street West, Toronto